

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGWiŻŚ-7.054.3.2024

Warszawa, 03 kwietnia 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 1881 w sprawie odstąpienia od zakazu stosowania nawozów azotowych i organicznych w okresie od 1 listopada do 1 marca, wystosowaną przez Posła na Sejm RP Pana Grzegorza Rusieckiego, przedstawiam poniższe informacje.

Czy możliwe jest zniesienie zakazu stosowania nawozów azotowych oraz organicznych w okresie od 1 listopada do 1 marca? Jeżeli tak, to kiedy mogłaby zostać wprowadzona taka zmiana oraz na jakich warunkach?

Nawozy nie powinny być stosowane w warunkach, gdy zawarte w nich składniki mineralne, szczególnie związki azotu, narażone są na wymywanie do wód gruntowych lub zmywanie do wód powierzchniowych. Należy unikać stosowania nawozów azotowych w późnym okresie wzrostu i rozwoju roślin, kiedy pobieranie składników pokarmowych jest niewielkie. Problem dotyczy przede wszystkim okresu zimowego, ale straty składników mogą zachodzić i w innych okresach, np. jesienią gdy wegetacja ustaje. Dlatego stosowanie nawozów naturalnych powinno być dostosowane do możliwości pobrania związków azotu przez rośliny, z uwzględnieniem warunków i terminów, w których ryzyko wymycia azotanów jest najmniejsze, tj. od początku sezonu wegetacyjnego do jego zakończenia.

Regulacje dotyczące stosowania nawozów zawierających azot zostały zawarte w dyrektywie azotanowej¹ i wynikają z konieczności ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego.

Dyrektywa azotanowa¹ jasno formułuje wymogi w odniesieniu do terminów stosowania nawozów – wymaga ustanowienia konkretnych okresów, w których rolnicze wykorzystanie nawozów będzie zakazane, na co wskazuje ust. 1 pkt. 1 załącznika III dyrektywy¹:

„1. Środki obejmują zasady odnoszące się do:

- 1. okresów, kiedy rolnicze wykorzystanie niektórych rodzajów nawozu jest zakazane;”*

---

¹ Dyrektywa Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (91/676/EWG), tzw. dyrektywa azotanowa

Dyrektywa azotanowa¹ dopuszcza dwa podejścia do wdrażania działań ograniczających emisję azotanów ze źródeł rolniczych: podejście oparte na wyznaczaniu obszarów szczególnie narażonych (tzw. OSN) lub podejście ogólnokrajowe. W Polsce do 2017 r. stosowano podejście polegające na wyznaczaniu obszarów szczególnie narażonych, które w różnych okresach wdrażania dyrektywy azotanowej stanowiły od ok. 1,5% do 6,8% powierzchni kraju. Takie podejście zostało zakwestionowane przez Komisję Europejską, która wszczęła przeciwko Polsce postępowanie naruszeniowe, a zarzuty dotyczące niewłaściwego wdrożenia Dyrektywy azotanowej¹ podtrzymał Trybunał Sprawiedliwości UE, który w wyroku z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie C-365/13 zobowiązał Polskę do usunięcia naruszenia.

W związku z powyższym od lipca 2018 r. wszystkich rolników na terenie całego kraju obowiązuje „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (tzw. program azotanowy²). Pierwszy ogólnopolski program azotanowy² został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 czerwca 2018 r.

W 2022 r. w ramach przeglądu ww. programu² poprzedzającego opracowanie i przyjęcie aktualizacji programu azotanowego² przeprowadzono analizę wpływu zmian klimatu na praktyki rolnicze, a także rozpatrywano propozycje adaptacji działań ograniczających zanieczyszczenia rolnicze do zmian klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem różnych wariantów wprowadzenia w Polsce elastycznego terminu wiosennego stosowania nawozów.

Przyjęty na początku 2023 r. zaktualizowany program azotanowy² dopuszcza możliwość stosowania nawozów również przed 1 marca w powiatach, w których Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej stwierdzi przejście średniej dobowej temperatury powietrza przez próg 3°C i 5°C. Warunkiem jest osiągnięcie tego kryterium na obszarze stanowiącym 95% powierzchni danego powiatu. Jest to znaczące uelastycznienie obowiązujących dotychczas przepisów w taki sposób, aby nawożenie było możliwe również przy warunkach pogodowych wskazujących na rozpoczęcie okresu wegetacyjnego roślin. Należy zaznaczyć, że projekt podlegał szerokim konsultacjom w tym również ze środowiskami rolniczymi.

Analizując rozwiązania i wyznaczone okresy, w których zakazane jest stosowanie nawozów w innych krajach członkowskich, należy podkreślić, że rozwiązania krajowe należą do jednych z najmniej restrykcyjnych i najbardziej elastycznych w UE.

Warto również wskazać, że do 8 marca 2024 r. KE prowadziła konsultacje społeczne w związku z prowadzoną oceną dyrektywy, w ramach których wszyscy zainteresowani, mogli zgłaszać swoje uwagi.

Ministerstwo Infrastruktury, mając na względzie konieczność ochrony wód przed zanieczyszczeniami biogenami współpracuje z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokładając wszelkich starań, aby obowiązujące regulacje służyły z jednej strony ochronie wód i środowiska naturalnego, a z drugiej strony nie powodowały negatywnych konsekwencji dla działalności rolniczej.

---

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. z 2023 r. poz. 244) tzw. program azotanowy

Z poważaniem,
Dokument podpisany elektronicznie przez:
Z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Przemysław Koperski
Podsekretarz Stanu